

Borsodvármegye kisgyűlése a nyomor kiuzsorázói ellen

A felemelt őrlési vámt a szegény nép kenyerét tizedeli meg — Kuli-bérért dolgoznak a matyó asszonyok — A sommas keptelen megélni keresetéből

Uj veszedelem fenyegeti a nyomorgó falusi népet: a malomkartel

Miskolc, február 13.

Kedden délelőtt ülést tartott Borsod-Gömör-Kishont vármegyei kisgyűlése vitéz Borbély Maczky Emil főispán elnöke alatt. Megszoktuk, hogy a vármegyei kisgyűlések a megyei, községi háztartási élet apró-cseprő bajainak lelkiismeretes, gondos orvoslásában, felülbírálásában merülnek ki. Kicsinyesnek látszó ügyek peregnék le a plénium előtt, de alapszámban véve ezeknek a mindennapi problémáknak a lelkiismeretes elintézésén nyugszik a magyar közigazgatás hatalmas épülete.

A keddi kisgyűlésen azonban nem ezeknek a háztartási ügyeknek a tárgyalása adott komoly súlyt és jelentőséget, hanem két napirend előtti felszólalás. Lovász János és Csepela Lajos apátkanonok mondott nagyon súlyos, nagyon komoly szavakat a kisgyűlésben.

Mindkét felszólaló a legszegényebb magyar néposztály, a falusi kisemberek nehéz, keserves helyzetét esetezte. Szavaik nyomán kleidoszkopszerűen vonult el a komor esendőben hallgató gyűlés előtt a nyomorgók riasztó szürke menete.

Lovász János a falusi nép nyomoráról

Lovász János prototípusa a méltóságteljes, megfontolt, nyugodt, önértékes magyar gazdának. És ez a magyar gazda ma a szegény nép ideges nyugtalanságáról beszélt. Arról az ideges nyugtalanságról, melyet az inséges esztendőnek nélkülözése okozott, de amelyet csak súlyosbit napjaink szociálpolitikája. Ismeri a főispán és az alispán fáradhatatlan munkásságát, mellyel mindent elkövettek, hogy munkához, kenyérhez juttassák az inségeseket. A munka szép eredményét azonban elpusztították azok a kormányintézkedések, amelyek a legnyomorultabb néposztály kenyerét tizedelik meg. Az őrlési vámtot tiz százalékra tizenötöre emelték fel. Ez azt jelenti, hogy

a földműves egy mázsa búzából csak ötven kiló lisztet kap vissza az őrlésnél, három sütésre való mennyiséget, úgyhogy minden három hétre egy mázsa buza kellene csak kenyérre egy családnak. Ez a buza pedig nincs meg.

Megdöbbenve értesült a falu népe — folytatta Lovász János — Kállay földművelésügyi miniszternek arról a kijelentéséről, hogy a malomkartell elkerülhetetlen lesz. Kérdezi a főispántól, hogy mit jelentenek a miniszternek ezek a fenyegető szavai? Még egy kartell szabadságot rá az agyongyötört falusi népre?

A malombérloket, őstermelőket minősítették, most a tényleges őstermelők, malomtulajdonos gazdaközölet megfizetik a bolettát a haszonbérbe kapott szemestermény bérösszeg után, azonkívül négy pengő ötven fillér mázsánkénti őrlési vámtot kell fizetniük, ha ezt a búzát leöröltetik saját használatukra. A falu aggódva lesi a kormány tagjainak és a vezető politikusoknak kijelentéseit, Bethlen debreceni felszólalásának hatása alatt a gazda menekül az utolsó szükségre otthon kuporgatott pár pengőjétől is, ami egy hét alatt indokolatlanul megdrágította az árakat a vásárokon.

A főispán válasza

A kisgyűlés tagjai teljes mértékben átérték Lovász János kijelentéseinek súlyát. Ez a felfogás tükröződött vissza vitéz Borbély Maczky Emil válaszában is, aki köszönetet mondott Lovásznak, hogy idehozta ezeket a panaszokat, mert eddig is az volt a hiba, hogy ismertük a bajokat, de nem tárgyaltunk rólok. Az őrléssel járó elégedetlenségeket ismeri a főispán, pontos kimutatást kért a malmoktól és ezek birtokában el fog járni a kormány-nál, mert lehetetlen állapot az, hogy a falusi szegény nép termésének

felét a malomokban hagyja. Kállay miniszter elgondolását nem ismeri a malomkartellre vonatkozólag, de, mihielyt részletes felvilágosítást kap, megadja erre is a választ. Minden tekintetben

egyért Lovász János indokolt aggodalmaival,

mindent el kell követni, hogy az ország nyugalmát és békejét fenntartsák. Tegye meg mindenki kötelességét a saját őrhelyén.

Csepela apátkanonok a matyók kiuzsorázásáról

Csepela Lajos apátkanonok a matyók közt megnyilvánuló nagymérvű elégedetlenségről beszélt. A világhírű matyó női kézimunka kiuzsorázásáról és a matyó summások kétségbeesítő helyzetéről. — A kisgyűlési terem hivatalos környezetében minden asztalon, székeken színpompás matyó kézimunkák heverték. A matyók lelképástora árasztotta el vele a szobát, hogy kézzelfoghatólag dokumentálja, hogy

a lelketlen vállalkozók milyen kulimunkát végeztek a matyó asszonyokkal.

Kimutatta, hogy a legszorgalmasabb, legügyesebb asszony sem kereshet művészi munkájával többet, mint

óránként 1.4—1.8 fillért.

Egy szokásos matyó asztalterítő, vagy párna munkadíja 25—50 fillér. Ez kétnapi szemrontó munkának az ellenértéke. A főispán programjában benne volt a borsodi háziipar megmentése. Szépen indult a háziipar fejlesztési akció, azonban a nagyobb problémák, a Tisza szabályozása, az inségakció lebonyolítása elterelték erről a figyelmet. A kormány közgei megígérték a matyó munka márkázását, aminek segítségével biztosítani lehetett volna a piacokat és le lehetett volna törni ezt a munkabéruzsorát. Ez az ígéret azonban ígéret maradt.

— Mialatt a matyó nőimunkát így kihasználják, az alatt kétségbeesítő a férfimunkások helyzete is. Magán Mezőkövesden négyezer summás él. Volt olyan uradalom Fehér megyében, amely

a szorgalmas matyó munkás egyhavi munkáját egy mázsa búzával fizette meg, tehát ennek a munkásnak hathónapi munkaidő után hat mázsa búzája volt, amiből egy évig kellene megélnie.

Az átlagos fizetés egy mázsa buza plus négy-hat pengő volt. Mindössze a dunántúli ciszterciák munkásai kerestek meg hat hónap alatt összesen háromszázötven pengőt, de ezek is csak úgy, hogy részt kaptak az aratási munkálatoknál is.

REKORD ÉRDEKLŐDÉS VARJA MAI DISZBEMUTATÓNKAT!

EGY ASSZONY NEM FELEJT...

Egy önfeláldozó szerelem megrázó erejű regénye STEFAN ZWEIG világhírű novellája nyomán.

A legilletékesebb fórum: a közönség fogja megállapítani, hogy ez a film a főszezon legnagyobb sikere!

Tekintettel a film terjedelmére és rendkívüliségére — kivételesen pontos megjelenést kér az

A POLLÓ FILMSZÍNHÁZ

IRENE DUNNE!

1933:

„MELLÉKUCCA“

1934:

„A NŐ“

Premiér ma, szerdán!

URÁNIA!

Permanens pénztári szolgálát!

Ezek a nyomorult fizetések okozták azt, hogy pár év alatt 750-ről 500-ra esett le Mezőkövesden a születések száma, a szegénység megélni nem tud, a rossz táplálkozás következtében nem bírják leküzdeni a tuberkulózis pusztítását, dacára a Stefánia Szövetség és a Közegészségügyi Intézet fáradhatatlan munkájának. Orvosolni kell ezeket az antiszociális bajokat és kenyeret kell adni ennek a békét szerető, kenyeret éhező népnek.

Egészséges konkurrenciával kell küzdeni a munkabér uzsora ellen, mondotta Vitéz Borbély-Maczky főispán

Vitéz Borbély-Maczky Emil főispán megdöbbenéssel hallgatta Csepela Lajos apátkanonok adatokkal alátámasztott elkeseredett felszólalását. Kijelentette a főispán, hogy a matyó nők munkaerejének kihasználása közönséges uzsora. — Felajánlja a legmészszebbmenő segítségét Kövesd népének a munkabéruzsora elleni harcában. Véleménye szerint a leghatásosabb fegyver az egészséges konkurrencia megerősítése lenne. Olyan vállalatot kell létesíteni, amely tisztességesen megfizetni a munkát. A summáskérdésben felhívja a kormány figyelmét az itt elhangzottakra. A kormány programján szereplő telepítési eljárásnál a kövesdi matyók részesülnek elsőbbségben. Erre néz-

Farkas Gyula országgyűlési képviselő javasolta, hogy tegyenek büntető feljelentést azok ellen a vállalkozók ellen, akik ilyen nyomorúságos, megszegyenítő béreket fizetnek. Az új uzsoratórvény feltétlen tartalmaz olyan büntető szankciót, amit az adott esetben alkalmazni lehet. Ezek a feljelentések mindenesetre fegyvert fognak nyújtani a munkásérdek harcosainak a kiuzsorázó, a kor szavát meg nem értő munkaadókkal szemben.

ve már bírja a kormány ígéretét. Addig is azonban, amíg a százmillió alappal rendelkező telepítési akció megkezdődik, módját kell találni a matyó summások megsegítésének.

A vármegye kisgyűlésének minden egyes tagja teljesen átértézte a komolyságát a keddi értekezleten elhangzott felszólalásoknak. Ha az a segíteni akarás, amelyet az egyhangú helyeslés igazolt, megtalálja a segítés módjait is, ha a kormánykörök felfigyelnek az elhangzott súlyos megállapításokra, akkor elmondhatjuk, hogy Borsod-Gömör és Kishont vármegye kisgyűlése hivatalosnak teljes magaslátán állott a történelmi súlyosságú problémák mérlegelésénél.

A vármegye kezelése alá kerül az aggteleki cseppkőbarlang

A keddi vármegyei kisgyűlésen bejelentették, hogy az aggteleki cseppkőbarlang kezelését a miniszterium Borsod-Gömör-Kishont vármegyére ruházta át ideiglenesen. A Reggeli Hírlap már igen sokszor foglalkozott ezzel a kérdéssel. Az aggteleki cseppkőbarlang páratlan a maga nemében, oly természeti kincs, amely-

nek megfelelő kihasználása komoly tényezője lehetne a magyar idegenforgalomnak. A cseppkőbarlang a Kassai Kárpát Egyesület tulajdona volt, erről szállt át a Gömörmegyei Kárpát Egyesület kezelésébe. Tőke nélkül a barlangot nem lehetett a kívánt mértékben fejleszteni. Mig Olaszországban az adelsbergi, Csehszlovákiában az aggteleki barlang elrabolt értéktelenebb járatai állami kezelés alatt, villannyal, közlekedési lehetőségekkel, modern szállodákkal felszerelve, komoly idegenforgalmi objektumot jelentenek, Csonkamagyarország-nak ezt a természeti csodáját le kellett tagadni az idegen előtt, olyan siralmas karban állott a barlang. A vármegye a maga erejéből természetesen nem tudja a szükséges befektetéseket eszközölni, ellenben Bónis Aladár alispán már tárgyalásokat folytat a kormánnyal, melyek remélhetőleg végre tető alá hozzák a barlang régen vajdó kérdését. A kisgyűlésen Farkas Gyula és Putnoky Mór országgyűlési képviselők, majd Bónis Aladár alispán szóaltak fel ennél a kérdésnél. Mindenesetre öröndetes, hogy az aggteleki cseppkőbarlang ügyére végre sikerült ráterelni az irányadó kormánykörök figyelmét.